

Liikenne- ja viestintävaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta (HE 115/2021 vp): Asia on saapunut liikenne- ja viestintävaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Jenni Rantio, liikenne- ja viestintäministeriö
- ylitarkastaja Jenni Korhonen-Pereira Coutinho, liikenne- ja viestintäministeriö
- tietosuojavaltuutettu Anu Talus, Tietosuojavaltuutetun toimisto
- johtava asiantuntija Kimmo Pylväs, Liikenne- ja viestintävirasto

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä
- Autoliitto ry
- Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- Suomen Taksiliitto ry

Valiokunta on saanut ilmoituksen, ei lausuttavaa:

- valtiovarainministeriö
- työ- ja elinkeinoministeriö
- Helsingin kaupunki
- Suomen Kuntaliitto
- Tampereen kaupunki
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta. Lailla kumottaisiin voimassa oleva samanniminen laki.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuutta ja laiminlyötyjen tiemaksujen rajatylittävää tiedonvaihtoa koskeva direktiivi. Direktiivi ei edellytä

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2021 vp

sähköisten tietullijärjestelmien käyttöönottamista, eikä esityksessä tarkastella niiden perustamista.

Esitykseen sisältyvillä tietullijärjestelmiä koskevilla säännöksillä ei olisi välittömiä vaikutuksia Suomelle. Ehdotetut säännökset koskisivat pääasiassa sähköisten tietullijärjestelmien teknistä yhteentoimivuutta. Esityksellä selvennettäisiin eurooppalaisen sähköisen tietullipalvelun (EETS) toimijoiden oikeuksia ja velvollisuuksia. Ehdotetun lain säännökset vastaisivat sisällöllisesti pääosin voimassa olevan lain säännöksiä, mutta ne päivitettäisiin vastaamaan muuttunutta EU-sääntelyä. Uutena lakiin lisättäisiin EU-sääntelyn edellyttämät säännökset tiemaksujen laiminlyöntiä koskevasta rajatylittävästä tiedonvaihdesta. Lisäksi lakiin tehtäisiin teknisiä korjauksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan syksyllä 2021.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarkoituksenmukaisena ja kannatettavana. Valiokunta toteaa, että nyt hyväksyttävällä lailla säädetään eurooppalaisesta sähköisestä tietullipalvelusta ja sähköisten tietullijärjestelmien yhteentoimivuudesta, mutta ei niiden käyttöönotosta. Mahdollisesta käyttöönotosta päätetään erikseen.

(2) Käsitellessään valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle komission ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveiksi ja komission ehdotuksesta neuvoston direktiiviksi (eurovinjettidirektiivin ja EETS-direktiivin muuttaminen) valiokunta on lausunnossaan LiVL 14/2017 vp — U 38/2017 vp käsitellyt aikaperusteista tienkäyttömaksua eli vinjettiä ja niin sanottua ammattidieseliä. Valiokunta totesi silloin, että raskaan liikenteen kilpailukyvyille keskeinen vinjetin käyttöönotto on äärimmäisen tärkeä ja kiireellinen. Tämän vuoksi valiokunta piti tärkeänä, että valtioneuvosto pikimmiten valmistelee vinjetin käyttöön tähtäivät säädökset. Valiokunta kiinnittää saadun selvityksen perusteella huomiota siihen, että vinjettimaksun käyttöönoton valmistelu kuuluu valtiovarainministeriön toimialaan.

(3) Valiokunta pitää edelleen yllä mainittua kannanottoa ajankohtaisena.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Liikenne- ja viestintävaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 115/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö LiVM 19/2021 vp

Helsingissä 23.9.2021

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Suna Kymäläinen sd
varapuheenjohtaja Ari Torniainen kesk
jäsen Heikki Autto kok
jäsen Sandra Bergqvist r
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Juho Kautto vas
jäsen Jari Kinnunen kok
jäsen Jouni Kotiaho ps
jäsen Joonas Könttä kesk
jäsen Jenni Pitko vihr
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Ano Turtiainen vkk
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Jari Ronkainen ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mika Boedeker

**Valiokunnan mietintö LiVM 19/2021 vp
Vastalause**

Vastalause

Perustelut

Hallituksen esitykseen HE 115/2021 vp sisältyvä lakiehdotus on olevinaan tekninen, mutta sen kautta avautuu synkkiä tulevaisuudenkuvia.

Euroopan unionin jäsenenä olemme nyt taas toteuttamassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä ja maamme ulkopuolelta tulevaa sääntelyä. Suomea ei tässä vielä velvoiteta ottamaan käyttöön tietulleja, mutta on selvää, että ehdotettu laki on askel siihen suuntaan. En voi hyväksyä, että itsenäisen maamme lainsäädäntöä jatkuvasti viilataan EU:n normiston mukaiseksi.

Paheksun myös sitä, että valiokunnan mietinnössä ei oteta lainkaan huomioon tietosuojavaltuutetun kriittistä lausuntoa, jossa viitataan ajoneuvojen sijaintitietojen keräämiseen. Valiokunta nimittäin ehdottaa, että eduskunta hyväksyy esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen sellaisenaan ja muuttamattomana ja ilman lausumaehdotuksilla siivitettyjä evästyksiä.

Tässä hallituksen esityksessä ei siis tarkastella tietullien käyttöönottamista Suomessa, mutta yhdenmukaistaminen sellaista valmistelee. Lakiehdotuksessa haetaan järjestelmien yhdenmukaisuutta, ja on oletettavaa, että tietullitkin vielä jonakin päivänä yritetään ottaa käyttöön Suomessa. Uhkana on sekin, että lopulta Euroopan unioni kerää tietullirahat tai vie ainakin osan niistä.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että lakiehdotus hylätään.

Helsingissä 23.9.2021

Ano Turtiainen vkk